

KAYBOLMUŞ GERÇEKLIĞİN PEŞİNDE BİR CAMBAZ

“Sevim Burak edebiyatına yakından, çok yakından bakmak için iyi bir fırsat sunuyor İkinci Bir Yaşam.”

Sevim Burak, kendi tabiriyle, “cambaz” bir yazar; hakikate ulaşmak için bir adımı boşlukta, bir adımı ipin üzerinde dengeyi bulmaya çalışan... Yazdıkları aracılığıyla başkasının benliğine girmeyi, görünüşleri tersyüz etmeyi, gerçekleri değiştirmeyi, gerçekleri değiştirmekle yetinmeyip gerçeğin yerine geçmeyi isteyen bir cambaz... Bunu da yaşamını ve düşünce dünyasını üzerine inşa ettiği sezgileriyle yapmıştı, bilgi ve kesinlikten uzak. Çünkü ona göre “gerçek” kayıptı, kaybolmuştu, kaybedilmişti. Bir yazar olarak gerçeği bulmak için sezgilerinden başka güveneceği bir şeyi yoktu, gerekirse aklını sonuna kadar harcamayı göze almıştı.

Öldüğü güne kadar sezgileriyle cambazlık yaparak hakikatin peşinde çılgınca yazdı ve yaşadı Sevim Burak. Edebiyatımızın bu çoksesli, renkli, - üslup ve form açısından- en cesur ve uçarı yazarı hakkında, *İkinci Bir Yaşam* adıyla bir kitap yayımlandı bugünlerde. Mustafa Demirtaş'ın hazırladığı ve ayrıca yazısının yer aldığı kitapta Selver Sezen Kutup, Fatih Altuğ, Doğan Yaşat, Beliz Güçbilmez, Volkan Çıkıntioğlu, Ali Kayaalp, Burcu Tokat, Zeliha Dişçi, İpek Şahbenderoğlu, Hasan Turgut ve Aslan Erdem'in de Sevim Burak edebiyatıyla ilgili yazıları, Asım Bezirci ve Mübeccel İzmirli'nin kendisiyle yaptıkları söyleşiler yer alıyor.

Sevim Burak edebiyatına yakından, çok yakından bakmak için iyi bir fırsat sunuyor *İkinci Bir Yaşam*. Onun yarattığı o tekinsiz dünyaya başka okumalar aracılığıyla bakmak keyifli olsa da, edebiyatın bilgi ve kesinlik talep eden yaklaşımlarına mesafeli olan Sevim Burak'ın aslında hiçbir kalıba sokulamayacağına dair de bir kanıt dönüşüyor bu kitapta yazılanlar.

BİR TERZİ OLARAK YAZAR

Yaşasaydı, hakkındaki bu yazıları okusaydı ne düşünürdü acaba? Mesela çoğu yazar, onun yazma tarzına dikkat çekmiş; terzilik yapmasına atıfta bulunarak “kes yapıştır” tekniğiyle yazmasını, daktiloyla yazdığı kopyaları iğnelerle perdelere

tutturmasını, adeta bir kurgucunun film üzerine çalıştığı gibi metinlerinde montaj tekniğini kullanmasını... Sevim Burak, bir terziydi gerçekten de, öncesinde manken... “Mankenin Hayatı” adlı bir öyküsü de var. Terzi olduğu için belki de “iğne”nin onun için yeri başkaydı, “Ah Ya Rab Yehova” adlı öyküsünde Bilal Bey'in kalbine yürüyen dikiz iğnesi, acayıptır.

Sevim Burak, yazma tarzıyla bile nasıl bir edebiyat yaptığının ipucunu verir; tek tek harfler, sözcükler üzerine düşünen, dili kesip yeniden düzenleyen bir cambaz. Dille uğraşır uğraşmasına ama, derdi bir şeyleri anlatmak değil, sahnelemektir. Bazen cümle kurma gereği bile duymaz. Dil, ona göre sadece iletebilir olanın değil, iletilmez olanın da simgesidir. Bu yüzden bir şeyleri anlatmaya çalışmak yeterli gelmez Sevim Burak'a, asıl önemlisi anlatılamaz olanlardır, yoksa ne diye cambazlık yapmaya ihtiyaç duysun! Sevim Burak, belki de bu yüzden görselliğe çok önem

verir; "Resim yapıyorum, kelimelerin ve anlamın resmini yakalamaya çalışıyorum," diyecek kadar.

Düşünün artık, Sevim Burak'ın yazdığı metinler üzerine ne çok söz söylenebileceğini. Kitapta da bunu görmek mümkün, tiyatro oyunlarından öykülerine pek çok tema, pek çok başlık... Ama hepsinin gelip dayandığı nokta, Sevim Burak'ın çoksesli metinlerindeki öz ve biçimin ayrılmaz bir bütün oluşturduğu, hiç eskimeyecek bir yeniyi yaratışındaki gizem...

Mustafa Demirtaş, yazısında, Sevim Burak metinlerindeki "öz" ve "gerçeklik" üzerinde duruyor ağırlıklı. Öz, anlamdır Sevim Burak için ve "öz"ün özgürlüğe kavuşması için çabalar. Gerçek ise "çevremizde gölge gibi dolaşan varlığı olmayan bir şey"dir. Öz ve gerçeklik, birbirinden ayrı şeyler değildir; çağdaş dünyada anlam, yani öz parçalanmıştır ve ancak dil aracılığıyla özgürleşirse kendi formuna kavuşabilir, gerçeklik ise zaten kayıptır ve onu bulmanın yolu düşlerden ve sezgiden geçer. Sevim Burak edebiyatının tekinsizliği ve büyüleyiciliği de tam olarak burada başlar.

Selver Sezen Kutup da, Deleuze üzerinden bir Sevim Burak okuması yapıyor; metinlerindeki insan-dışı hayvanlar, nesnelere ve oluşlar üzerinden, özellikle *Yanık Saraylar* kitabındaki "Büyük Kuş" öyküsünü merkeze alan bir okuma... Selver Sezen Kutup, "Büyük Kuş"u, Kafka'nın Gregor Samsa'sı ile karşılaştırıp edebiyatımızdaki hayvan-oluş'un, öteki-oluş'un özgün örneklerinden biri olarak öne sürüyor.

Fatih Altuğ ve Doğan Yaşat ise, Sevim Burak'ın *Afrika Dansı*'na dair yazmışlar. Altuğ, Deleuze ve Guattari'nin "makine" kavramından yola çıkıyor; metindeki makinesel işleyişi, sürekli aldanışlarla, hakikatle iç içe geçmiş simülasyonlarla tarif ediyor. Yaşat da Sevim Burak'ın, edebiyatın kanonik yapısına ve kökleşmiş biçimine itiraz edişindeki yapışökmücü tavrına eğiliyor. Beliz Güçbilmez, Sevim Burak'ın tiyatro oyunlarını, oyun yazarı ve kuramcı Artaud'nun yazdıklarıyla birlikte değerlendiren bir yazı yazmış. Volkan Çıkıntoğlu *Everest My Lord* hakkında yazmış, Ali Kayaalp ise Sevim Burak'ın metinlerini plastik sanatlar ve resim üzerinden ele almış. Burcu Tokat, yazarın metinlerindeki mekanların tekinsizliğini, Zeliha Dişçi yazarın yalnızlığını, İpek Şahbenderoğlu yazarın ölümü ele alırken, Hasan Turgut *Yanık Saraylar*'daki maduniyet anlatısını, Aslan Erdem ise Sevim Burak'ın metinleriyle okura dayattığı okuma alışkanlığını ve yarattığı evrenin gizemi üzerine yazmış.

KORKUYA KARŞI KORKARAK YAZMAK

Bütün bu okumaların ardından Asım Bezirci'nin 1965'te, Mübeccel İzmirli'nin de 1966'da yaptığı söyleşiler geliyor ve bu defa sözü Sevim Burak alıyor. Söyleşilerdeki Sevim Burak'a hayran olmamak imkansız. Çevresinden gizlenerek, korkarak, korkusuna karşı zor kullanarak, 12 yaşındayken başladığı yazma uğraşısından bahsediyor. Nedir bu korku? Yazdıkları

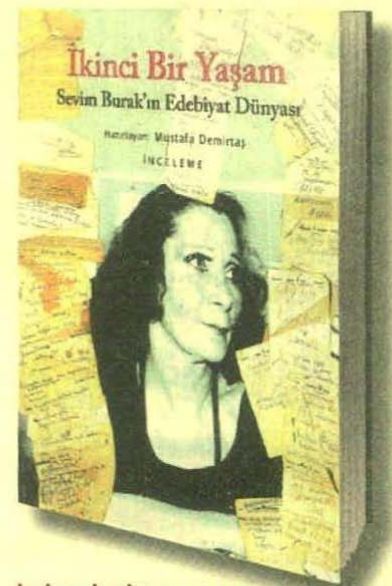
yaşamın gerçek olmadığını anlamının korkusu mu? Yazdığı öykü bitince, kendisini yaşamın sonunda bulduğunu söylüyor örneğin. Yazmak, onun için yasadışı bir mücadele. Hangi yasaya karşı, gerçeklik diye sunulan ne varsa, edebiyat dahil, her şeyin dışına çıkarak yazmak mı?

Yaşadıklarından esinlenerek yazmasını ise, "hayattan aldığı hayata vermek" olarak açıklıyor. Yazdıklarına bakınca, hayatın bir yazar olarak ona cömert davrandığı bir gerçek, ama 21 yaşına kadar Kuzguncuk'un tepesindeki bir evde, yaşlı insanlarla çevrili bir halde yaşlı bir insan gibi yetiştiğini de söylüyor. Çoktan yaşlanmış bir çocuk...

Asım Bezirci'ye nasıl bir yazar olduğunu şu sözlerle açıklamış: "Yazar ve insan olarak bir tek ereğim var: Yaşamla aramdaki bağları koparmak; imgesel bir yaşam yaratmak yeniden. Günün her saatinde bunu düşünüyorum. Beni kimsenin yazmaya zorlamadığı bir düzeyde kendimle boğuşuyor ve yazıyorum. Hep beraber yavaş yavaş yürüyerek son'a doğru gidiyoruz, ama ben ikide bir geri kalıyorum ya da bir nefeste sonu buluyorum. Her an hayatın bir başında, bir sonunda, bir ortasında çok kez de her üç yerde birden bulunabiliyorum."

Sevim Burak'ın yaptığı şey, eserlerinin değişmez temalarından biri olan "ölüm"le hesaplaşarak, hatta ölümden yola çıkarak yaşamı anlamak, tıpkı varoluşçuların önerdiği gibi, hiçlikten varlığa bakmadan varlığın anlaşılamayacağını sezgileri aracılığıyla keşfetmek...

Yazının başında, Sevim Burak hayatta olsa ve bu kitapta yazılanları okusa ne düşünür diye sormuştum. "İyi güzel, ama şimdi bütün bu yazılanları unutup düz bir iskemlede oturmam ve hiçbir şey yapmadan günlerce Dolmabahçe Sarayı'na bakmam gerekir," derdi belki, Kafka için söylediği gibi, her tür belirlenimden uzak. "Bu kendi halinde giz'leri bulmam için sonradan öğrendiklerimi unutmam, Kafka'yı kaybetmem -belki- iyice geriye dönmem (kendi uygarlığımı bulmam)," gerekir dediği gibi. Her şeyi unutup kendi Sevim Burak okumamıza yeniden başlamamız için iyi bir vesile *İkinci Bir Yaşam*; derinlik sarhoşluğu içinde Sevim Burak'ın benliğimize girerek kayıp gerçekliğin yerine geçen sözcükleriyle... ■

İKİNCİ BİR YAŞAM
Haz. Mustafa Demirtaş

YKY